

PELIMANNIN PENKILLÄ II

sov./arr. Matti Murto

Suomalaisia polskia harmonikalle Finnish reel tunes for accordion

toim. /ed. Seppo Valkeajoki

PELIMANNIN PENKILLÄ II

sov. /arr.

Matti Murto

Suomalaisia polskia harmonikalle

Finnish reeltunes for accordion (2009-10)

Sisällys - Contents

	<i>sivu/page</i>
1. Wanha harmaa	5
2. Wanhan harmaan kumppani	6
3. Eliaxen speli	8
4. Leivosen polska	10
5. Eteläpohjalainen polska	12
6. Samuelin polska	13
7. Könnin faari	16
8. Koko maailman polska – teema ja muunnelmia	18
9. Orpolasten polska	23
10. Yxi kirkollinen polska	26

Harmonikansoiton opettajat ry:n tilausteos vuonna 2011 pidettäviä
"MINÄ SOITAN HARMONIKKAA-kilpailuja" varten.

*Commissioned by the Association of Finnish Accordion Teachers for the
national accordion competition "I PLAY ACCORDION" in spring 2011.*

toim./ed. Seppo Valkeajoki

ISMN M 979-0-55003-174-6

© Modus Musiikki Oy, 2010 Ikaalinen, Finland
M148

ALKUSANAT

Kansanmusiikki on aina ollut keskeisessä osassa suomalaisen harmonikansoittajan ohjelmistoa. Nykyäänkin, vaikka ohjelmisto on huomattavasti laajentunut, kansanmusiikki on edelleen tärkeä osa-alue. Tämän kokoelman tarkoitus on saada harmonikansoiton opiskelijoille taiteellisesti korkeatasoista kasanmusiikkimateriaalia sovittuna erityisesti melodiabassoharmonikalle.

Säveltäjä Matti Murto on oivallisesti aistinnut jokaisen sävelmän tunnelman ja luonut eheitä sävelkuvia, jotka sopivat konserttilavoille ja ovat nuortenkin soittajien tavoitettavissa. Sävelmät liikkuvat myös sellaisella äänialueella, että ne on mahdollista esittää aivan tavallisella kouluharmonikalla. Vaikeustasoltaan kappaleet sijoittuvat musiikkioppilaitosten harmonikansoiton peruskurssi 2/3 tasolle ja siitä ylöspäin. Kokoelman kappaleista voidaan tehdä myös pieniä sarjoja 3/3 ja I- kurssi tasoille. Koska kappaleiden rekisteröinti on tarkoituksella jätetty pois, tulee esittäjän sitä miettiessään säilyttää nuottikirjoituksen soiva taso.

Seppo Valkeajoki
harmonikansoiton lehtori,
Lecturer in Accordion Playing

PREFACE

Folk music has always occupied a central part within the Finnish accordion repertoire. Today, even as this repertoire continues to expand, folk music has successfully retained its key position within it. This collection designed for accordion students is meant to provide artistically challenging, high-quality folk music material specifically arranged for classical accordion.

The composer Matti Murto has sensitively perceived the individual character and atmosphere of each tune and created a comprehensive and well-constructed picture album in sound. The tunes are suitable for the concert stage as well as readily accessible for young players. They are written in a register suitable for an ordinary training accordion.

The level of playing varies from elementary to intermediate. Individual tunes can be combined to form a series or a suite. Registration was left out on purpose, thus prompting performers to find the real pitch through their own musical understanding.

English translation: Silja and Shay Loya

Suomalaisia polskia harmonikalle

Kaikki tämän kokoelman polskateemat sisältyvät ILMARI KROHNIN toimittamaan nuottikokoelmaan *Vanhoja pelimannisävelmiä*, jonka 1. painos julkaistiin 1893–97. Sovittamani polskat ovat pääasiallisesti SAMUEL RINTA-NIKKOLAN (1763–1818) muistiin merkitsemiä polskia. Rinta-Nikkola oli eteläpohjalaisen talonpoikaissuvun merkittävä edustaja, joka työskenteli Ilmajoella räätälinä ja toimi myös aktiivisesti viulupelimannina. Tämän lisäksi hän keräsi ja merkitsi muistiin merkittävän määrän pelimannisävelmiä. Hän oppi omatoimisesti lukemaan ja kirjoittamaan. Lukkarinkoulu lukuunottamatta hänen ei tiedetä saaneen muuta kouluopetusta. Samuel Rinta-Nikkola oli siis poikkeuksellinen lahjakkuus, jolla on pysyvä sija Etelä-Pohjanmaan sivistyshistoriassa.

Ilmari Krohnin toimittamssa julkaisussa on 94 Rinta-Nikkolan nuottikokoelmaan kuuluvaa polskaa, jotka edustavat suomalaisen pelimannimusiikin vanhinta ja merkittävintä perinnettä. Rinta-Nikkola on nuottivihkonsa kansilehdelle kirjoittanut seuraavan esipuheen:

“Muutamat yksinkertaisesti ylös- ja muistoksi heitetyt Polskat, nijnkujn ne meidän paicka-kunnisamme ovat enämmän ennen kujn täällä ajaalla tulleet spelatuxi; Ehkä ne vanhimmatkin Nuotit ovat kyllä hyviä ja koreit, koska ainoastans ne tulevat taitavan ja harjaantuneen käden kautta spelatuxi.”

Vuonna 1809, Samuel Rinda-Nickola”

Sovittamieni polskien alkuperä käy ilmi seuraavasta luettelosta. Kunkin polskan yhteydessä oleva numerointi viittaa Krohnin toimittamaan *Vanhoja pelimannisävelmiä*-kirjan painokseen vuodelta 1975 (© Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Kariston kirjapaino Oy, Hämeenlinna).

	polskan nro
<i>Wanha harmaa</i>	14
<i>Wanhan harmaan kumppani</i>	49
<i>Eliaxen speli</i>	6, 23
<i>Eteläpohjalainen polska</i>	86, 88
<i>Samuelin polska</i>	57
<i>Könnin faari</i>	58
<i>Yxi kirkollinen polska</i>	52

Orpolasten polska (nro 99) ja *Leivosen polska* (nro 108) ovat Kuopiossa vaikuttaneen lukkarin, ROBERT LEHRBÄCKIN muistiin merkitsemiä. Hän on maininnut kuulleensa useimmat kirjoittamansa polskat Pohjanmaalla, lähinnä Limingan pitäjässä.

Koko maailman polska (nro 472) perustuu O. A. J CARLENIUKSEN nuottikokoelmaan, jossa se on mainittu olevan peräisin Pirkkalan pitäjältä. Tämän polskan erikoisuutena ovat alati vaihtuvat tah-tilajit (2/4 – 3/4), mikä antaa polskalle rytmistä omituisuutta ja elävyyttä. Tein tästä teemasta variaatiomuotoisen sovituksen, jossa alkuperäinen teema muuntuu eri sävyisiksi variaatioiksi.

Innostuin jo 1980-luvun alkupuolella säveltämään Samuel Rinta-Nikkolan polskien pohjalta teoksen *Polkafantasioita jousille*. Tein tästä jousiorkesteriteoksesta myöhemmin myös sovituksen kahdelle harmonikalle, jota etenkin harmonikkataiteilijat MARJUT TYNKKYNNEN ja HEIDI VELAMO konserteissaan esittivät. He tekivät myös tästä harmonikkaversiosta julkaistun äänitteen.

Olen tehnyt nämä nyt julkaistavat uudet polskasovitukset tietoisesti nuoria melodiabassoharmoniikan soittajia ajatellen. Melodiabasson yleistymisen inspiroi minua lähestymään näitä vanhoja pelimannisävelmiä erityisesti kontrapunktisista lähtökohdista.

Ikaalisissa 1.12.2010

Matti Murto

Wanha harmaa

S. Rinda-Nickolan nuottikirjasta
sov. Matti Murto

♩ = 63

Accordion

mp *mf*

cresc.

etc....

Wanhan harmaan kumppani

S. Rinda-Nickolan nuottikirjasta
sov. Matti Murto

♩ = 76

Accordion

p *mp* *p* *cresc.*

mf *mp*

f *mp*

etc....

Eteläpohjalainen polska

♩ = 66 ca
Moderato

S. Rinda-Nickolan nuottikirjasta
sov. Matti Murto

Accordion

p *cresc.* *mf*

5

mp *cresc.* *mf*

(b)

etc....

Leivosen polska

♩ = 80 c:a
Scherzando

S. Rinda-Nickolan nuottikirjasta
sov. Matti Murto

Accordion

p *cresc.* *mp*

mf *f* *mp*

(b)

1

etc....

Samuelin polska

S. Rinda-Nickolan nuottikirjasta
sov. Matti Murto

♩ = 76

Accordion

p *mf*

mp *cresc.*

f *poco rit.*

mf *poco rit.* *mp* *cresc.* *mf*

poco stringendo *f*

The musical score is written in 3/4 time with a tempo of quarter note = 76. It consists of five systems of music. The first system is labeled 'Accordion' and features a treble clef with a melody starting on G4 and a bass clef with a bass line. Dynamics include piano (*p*) and mezzo-forte (*mf*). The second system continues the melody and bass line, with dynamics mezzo-piano (*mp*) and crescendo (*cresc.*). The third system features a first ending bracket and dynamics forte (*f*) and poco ritardando (*poco rit.*). The fourth system features a second ending bracket and dynamics mezzo-forte (*mf*), poco ritardando (*poco rit.*), mezzo-piano (*mp*), and crescendo (*cresc.*). The fifth system features dynamics poco stringendo (*poco stringendo*) and forte (*f*).

Könnin faari

S. Rinda-Nickolan nuottikirjasta
sov. Matti Murto

Giocoso ♩ = 84 c:a

Accordion

p *f*

Bellows shake

mf *mp* *mf*

f

mp *mf*

Poco più lento

rit. *p dolce* *poco a poco cresc.*

etc....

Koko maailman polska

Teema ja muunnelmia

ks. Pirkkalan pitäjältä (n. 1840)
sov. Matti Murto

Accordion

Allegretto

5

9

poco rit. ----- *a tempo*

13

16

Var. I

First system of musical notation for Var. I, measures 1-4. The score is in G major and features a 2/4, 3/4, 2/4, and 3/4 time signature sequence. The right hand has a melodic line with slurs and ties, while the left hand provides a steady bass line. Dynamics include *p* and *mp*. The instruction *staccato sempre* is written below the bass line.

Second system of musical notation for Var. I, measures 5-8. The time signature sequence is 3/4, 2/4, 3/4, and 2/4. The right hand continues the melodic development with a *cresc.* marking. The left hand maintains its rhythmic accompaniment.

Third system of musical notation for Var. I, measures 9-12. The time signature sequence is 2/4, 3/4, 2/4, and 3/4. The right hand features a *f* dynamic and a *poco rit.* instruction. The left hand continues with its accompaniment.

etc....

Var. II

Poco più lento

First system of musical notation for Var. II, measures 13-16. The score is in G minor and features a 2/4, 3/4, 2/4, and 3/4 time signature sequence. The right hand has a melodic line with a *mf* dynamic. The left hand has a rhythmic accompaniment with a *mp* dynamic.

Second system of musical notation for Var. II, measures 17-20. The time signature sequence is 2/4, 3/4, 2/4, and 3/4. The right hand has a *mp cresc.* dynamic. The left hand continues with its accompaniment.

Third system of musical notation for Var. II, measures 21-24. The time signature sequence is 2/4, 3/4, 2/4, and 3/4. The right hand has a *f* dynamic and a *poco rit.* instruction. The left hand continues with its accompaniment.

etc....

Orpolasten polska

Lukkari R. Lehrbäckin nuottikirjasta
sov. Matti Murto

♩ = 60 c:a
Andantino lamentoso

Accordion

pp

p

5

mp

p

cresc.

9

mf

rit.

a tempo ma poco più mosso

p

mp

13

mf

mp

cresc.

16

f

mf

p

rit.

The musical score is written for accordion and piano. It begins with a tempo marking of 'Andantino lamentoso' and a metronome marking of 60 c:a. The accordion part starts with a very soft dynamic (pp) and moves to piano (p) after a repeat sign. The piano part starts at measure 5 with a mezzo-forte (mp) dynamic, then piano (p), and includes a crescendo. At measure 9, the tempo changes to 'a tempo ma poco più mosso' with a ritardando (rit.) leading into the new tempo. The piano part continues with mezzo-forte (mf), piano (p), and mezzo-forte (mp) dynamics, including another crescendo. The score ends at measure 16 with a final ritardando (rit.) and a piano (p) dynamic.

Yxi kirkollinen polska

S. Rinda-Nickolan nuottikirjasta
sov. Matti Murto

♩ = 54 c:a
Andante

Accordion

p *sempre legato*

mp

mf

mp

mf

f

mf

etc....